

REFERAT Opvækst- og Læringsudvalget 2022-25 d. 01-09-2025

Mødedato Mandag d. 01. september 2025 kl. 13:00

Mødested Mødelokale 10, Ringe - Fællesmøde med Økonomiudvalget

Mødedeltagere Mads Holdgaard, Steffen Jensen, Ole Pedersen, John Jakobsen, Mette Haugaard Frederiksen, René Brinch Petersen, Thomas Hofstedt Nielsen

Indholdsfortegnelse

Temadrøftelse: Økonomisk status og udvikling i Daglejen samt Espe Skole og Børnehus.....	3
--	---

Punkt 104: Temadrøftelse: Økonomisk status og udvikling i Dagplejen samt Espe Skole og Børnehus

28.00.00-A50-2-25

Resumé

Denne sag fremlægges med henblik på en samlet drøftelse af den økonomiske situation og udvikling i Dagplejen samt Espe Skole og Børnehus. Begge områder er økonomisk udfordrede men med forskelligt perspektiv. Dagplejen står med et stigende merforbrug og strukturelle udfordringer, som nødvendiggør en politisk drøftelse af mulige løsninger. I Espe er der gennemført en række tilpasninger, der forventes at skabe økonomisk balance på sigt.

Indstilling

Forvaltningen indstiller, at Opvækst- og Læringsudvalget og Økonomiudvalget:

1. Drøfter den økonomiske udvikling i Dagplejen og i Espe Skole og Børnehus
2. Drøfter mulige løsninger for økonomisk tilpasning på dagplejeområdet
3. Forholder sig til behov for fremtidig økonomisk model i Dagplejen

Sagsfremstilling

Dagplejen - status og udvikling

Dagplejen står med et stigende merforbrug, som i 2025 er opgjort til 12,33 mio. kr., hvoraf 7,83 mio. kr. er overført merforbrug fra 2024. Merforbruget skyldes flere faktorer, som beskrives herunder. Se desuden bilag.

Udfordringer på dagplejeområdet - faldende børnetal, kapacitetsbuffer, højt sygefravær og ny overenskomst
Andelen af 0-2-årige børn i dagpleje er faldet med 18,1 % siden 2017. Det er et større fald end i nabokommunerne Assens og Nyborg (henholdsvis 10,8 % og 17,4 %), men mindre end i Odense og Kerteminde (henholdsvis 37,2 % og 29,9 %). Udviklingen afspejler en bredere national tendens, hvor andelen af børn i dagplejen bliver mindre.

Dagplejen fungerer som kapacitetsbuffer, særligt i landdistrikter uden institutionstilbud. Det medfører ekstra omkostninger ved lav kapacitetsudnyttelse og begrænser mulighederne for hurtig tilpasning. Dertil påvirkes Dagplejen af opsigelsesvarsler på op til seks måneder samt tre måneders godtgørelse ved høj anciennitet – som flere dagplejere har. Dagplejens kapacitet tilpasses løbende den aktuelle børnetalsudvikling og politiske målsætninger. Den økonomiske gevinst vil dog først være fuldt indfaset i 2026.

Hertil kommer et højt sygefravær i Dagplejen, som i 2025 aktuelt er opgjort til 27,4 dage pr. fuldtidsansat. Det ligger 12,4 dage over gennemsnittet i Opvækst og Læring. Til sammenligning er sygefraværet i 2024 blandt dagplejere i Assens 17,6 dage, i Middelfart 18,2 dage, i Nyborg 13,0 dage og i Svendborg 18,1 dage. Kun Kerteminde nærmer sig Faaborg-Midtfyns niveau med 25,3 dage. Det bemærkes dog, at flere af de nævnte kommuner tidligere har haft fraværsniveauer over 25 dage. Landsgennemsnittet for dagplejere var i 2024 19,4 dage. Dagplejen i Faaborg-Midtfyn arbejder målrettet på at nedbringe fraværet. Der er også her igangsat løbende kapacitetstilpasninger og styrket ledelsesmæssig opfølgning, som forventes at have en positiv effekt på sigt. Det vurderes dog, at selve omstillingsprocesserne i forbindelse med kapacitetstilpasninger kan have medvirket til det høje sygefravær.

Til sammenligning med kapacitetsdækning i 2024 (jf. kort i bilag), hvor der er opgjort ca. 40 ledige pladser i Dagplejen, har Dagplejen gennemført eller planlagt reduktion på i alt ca. 25 dagplejehjem i 2024-25. Belægningsgraden i Dagplejen er dermed væsentligt højere i 2025 end i 2024. Ved den aktuelle visitation pr. 16.10.2025 er der kun 16 ledige pladser. Det vurderes i den sammenhæng, at der ud fra nuværende og forventede børnetal (2025-prognose) af hensyn til kommunens forsyningsforpligtelse vil være behov for dagplejetilbuddet i alle planingsdistrikter.

Endelig påvirkes Dagplejens økonomi som følge af den nye overenskomst, der medfører øgede lønudgifter på ca. 1,2 mio. kr. Det dækker bl.a. seniorordning for 23 dagplejere (ca. 690.000 kr.) samt et gæstetillæg på ca. 600.000 kr. årligt til dagplejere i eget hjem som kompensation for at modtage gæstebørn. I den tidligere overenskomst blev dagplejere kompenseret for indskrevne børn, der holdt fri – en udgift, der i højere grad indgik i vederlaget. I den nye overenskomst gives i stedet et fast tillæg på 6.000 kr. årligt. Det vurderes, at dele af merudgiften til gæstetillæg vil kunne modsvare en tilsvarende reduktion i vederlagsudgifterne. Det samlede økonomiske pres opstår dog ved, at Dagplejen med den

nuværende struktur også skal finansiere driften af gæstehuse. De sparede midler fra vederlag kan ikke dække både gæstetillæg og gæstehusdrift, hvilket samlet set forværrer Dagplejens økonomi.

Gæstehuse

Gæstehuse i Nr. Søby og Årslev har vist sig at være økonomisk udfordrende med en årlig driftsudgift på ca. 2,5 mio. kr. og et årligt driftsunderskud på ca. 513.000 kr. Dette skyldes bl.a. en lovgivningsmæssig begrænsning på maksimalt 10 børn pr. gæstehus mod forventede 12.

Gæstehuset i Årslev har derudover en lav kapacitetsudnyttelse på 74,45 %, hvilket bl.a. kan skyldes, at oplandet er mindre sammenlignet med Nr. Søby, så det kunne overvejes om en ændret geografisk placering med adgang til et større opland kan forbedre udnyttelsen. Uanset fuld kapacitetsudnyttelse vil modellen med gæstehuse dog være dyrere end gæstedagpleje. Set i sammenhæng med et højt sygefravær og behov for kontinuitet i pasningen vurderes gæstehuse som en vigtig kvalitet i dagplejetilbuddet, og med den aktuelt højere kapacitetsudnyttelse i dagplejehjemmene forventes samtidig en højere belægningsgrad.

Kapacitetsudnyttelse og tildelingsmodel

Den nuværende tildelingsmodel er baseret på en kapacitetsudnyttelse på 3,74 børn pr. dagplejer, mens den reelle kapacitetsudnyttelse er på ca. 3,52. Hvis budgettildelingen blev tilpasset den faktiske kapacitetsudnyttelse, ville det årlige merbehov være ca. 3,65 mio. kr.

Til sammenligning har forvaltningen været i dialog med Assens og Middelfart Kommune. Assens Kommune oplyser, at de tidligere har stået over for lignende udfordringer. Her blev det politisk besluttet at arbejde med en kapacitetsudnyttelse på 3,43 børn pr. dagplejer med henblik på at sikre en mere bæredygtig tildelingsmodel.

I Middelfart Kommune forudsætter tildelingsmodellen en kapacitetsudnyttelse på ca. 3,8 barn pr. dagplejer, ligesom i Faaborg-Midtfyn Kommune. Modellen adskiller sig dog ved, at dagplejen ikke reguleres efter faktisk børnetal, men i stedet tildeles budget efter det antal børn, der var forudsat i budgetlægningen. Ifølge Middelfart Kommune har denne model bidraget væsentligt til at stabilisere dagplejens økonomi. Hvis en tilsvarende model blev anvendt i Faaborg-Midtfyn Kommune, ville det svare til en øget budgettildeling på ca. 8,5 mio. kr.

Middelfart Kommune har i øvrigt oplevet et stabilt børnetal på ca. 240 børn i dagplejen de senere år og har derfor ikke haft samme behov for at reducere kapaciteten som Faaborg-Midtfyn. Kommunen arbejder aktuelt med forslag til en ny tildelingsmodel og har i den forbindelse været i kontakt med flere jyske kommuner, som ligeledes oplever økonomiske udfordringer i dagplejen på grund af faldende børnetal. Faaborg-Midtfyn Kommune forventer at videndele med Middelfart Kommune i løbet af efteråret 2025.

Espe Skole og Børnehus - status og udvikling

Espe Skole og Børnehus har gennemført målrettede tilpasninger, som samlet set har skabt grundlag for en mere stabil økonomi. Inden for de seneste to år er Børnehuset blevet omdannet til et integreret dagtilbud med etablering af en ny vuggestue, hvilket har styrket den lokale fødekæde.

Derudover etableres der fem ekstra børnehavepladser i Espe Børnehus i efteråret 2025, jf. beslutning i kommunalbestyrelsen den 13. august 2025 (pkt. 176).

Seneste prognose ved budgetopfølgning pr. 31. maj 2025 viser dog et fald i børnetallet i børnehaven svarende til 3,5 børn på årsbasis, mens vuggestuen er opnormeret med 0,6 børn, hvilket vil betyde et forventet merforbrug på 430.394 kr., svarende til en forværring isoleret for 2025 på 28.871 kr.

Uddannelsesdelen (skole og SFO) har fået overført et underskud på 4.396.466 kr., svarende til en forbedring isoleret for 2025 på 532.545 kr.

Samlet set for Espe Skole og Børnehus forventes der i 2025 et merforbrug på 4.294.315 kr. svarende til at kunne afbetale 503.674kr. af merforbruget for 2024.

	2024 resultat	2025 resultat	Isoleret 2025 resultat

Uddannelsesområdet	-4.396.466	-3.863.921	532.545
Dagtilbudsområdet	-401.523	-430.394	-28.871
Samlet	-4.797.989	-4.294.315	503.674

Der forventes en stigning i antallet af børn i både børnehave og skole, hvilket vil medføre en større budgettilførsel, som jf. prognoserne andrager ca. 541.000 kr. i 2026 og 656.000 kr. i 2027. Stigningen kan delvist tilskrives tildelingsmodel på skoleområdet, der sikrer løn til en afdelingslederstilling for skoler med over 100 elever. Elevtalsprognosen viser ved skoleåret 2026/2027, at Espe Skole får 101 elever. Hvis skolen ender med et elevtal på under 100, så kommer budgettet kun til at stige med anslået 100.000 kr. i 2026 og 100.000 kr. yderligere i 2027. Her er ikke medregnet udgifter vedrørende de forventede ekstra børn, da resultat af prognoser og kapacitetsudvidelsen er usikker.

Ovenstående forhold udgør en væsentlig usikkerhed med hensyn til omfanget af fremtidig gældsafvikling, men for nuværende peger udviklingen i retning af en gradvis budgetbalance.

Der er aktuelt ikke tegn på væsentlige merudgifter, men der vurderes fortsat at være behov for tæt opfølgning på økonomi og kapacitetsudvikling i hele institutionen.

Pejlemærker for drøftelse

Drøftelsen skal tage afsæt i de forskellige aspekter af økonomien i Dagplejen samt Espe Skole og Børnehus, herunder strukturelle og indholdsmæssige forhold. Der lægges op til, at udvalgene drøfter deres ønsker til løsninger for Dagplejen.

Sideløbende orienteres udvalgene om, at der vil blive fremlagt et udkast til en ny tildelingsmodel for Dagplejen til politisk behandling i november 2026. I den forbindelse kan udvalgene allerede nu drøfte, hvilke principper der bør indgå i modelarbejdet – fx ønsket kapacitetsudnyttelse i tildelingsmodel og økonomiske rammer.

På den baggrund kan følgende pejlemærker danne afsæt for den politiske drøftelse:

1. Er der behov for yderligere viden?
2. Håndtering af gæld i Dagplejen samt Espe Skole og Børnehus
3. Input til principper til kommende tildelingsmodel i Dagplejen
4. Skal der udarbejdes forslag til flytning af gæstehus - fra Årslev til Ringe?

Beslutning

Afbud fra Thomas Ingemansen (løsgænger).
Indstillingspunkterne 1 – 3 drøftet.

Bilag

Oplæg - Økonomisk status og udvikling i Dagplejen samt Espe Skole og Børnehus